

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon Inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Na pragu nove dobe

Pretekli četrtek se je nova vlada predstavila Narodni skupščini. Pri tej priliki je govoril predsednik vlade g. Bogoljub Jevtič o namerah in o programu nove vlade sledeče:

»Z ustavo kraljevine Jugoslavije, ki jo je dne 3. septembra 1931 dal naš veliki vladar, blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj, je dobila jugoslovanska nacionalna misel popoln izraz in potrebno jamstvo za svoje popolno oživljenje v organizirani nacionalni celoti. Čuvajte Jugoslavijo! Čuvajte edinstvo naroda in državno celoto! — to je najvišji zakon za vse in za vsakogar, to je neomajna zaobljuba za vse naše pokolenje in za vso bodočnost. To je sveto poslanstvo kralja-mučenika, ki ga moramo čuvati in samo okrepljeno izročiti bodočim rodovom sedanje, po vojnah in stiskah prizadete generacije. Navdahnjena s tem duhom ima kraljevska vlada, ki stoji pred vami, tako v zunanji kakor v notranji politiki jasno določeno nalogo. Da bo v polni meri izpolnila to svojo nalogo v zunanji politiki in da bo trajno ohranila na zunaj mir, red in napredek ter moč Jugoslavije, bo kraljevska vlada z neumorno delavnostjo nadaljevala isto zunanjo politiko, ki vam je znana in ki je pod modrim vodstvom pokojnega kralja visoko dvignila ugled naše države na vsem svetu.

Proti zarotništvu

Pri vodstvu te politike miru in sporazuma se bo kraljevska vlada vedno trudila, da s svojimi sosedi ustvari in ohrani takšne odnose, ki bodo najbolje ustrezali interesom miru in napredka mednarodne skupnosti. A po drugi strani bo kraljevska vlada zahtevala od svojih sosedov prav tako neomajno korektnost in lojalnost. Terrorizem in zarotniške akcije ne smejo v nobenem primeru biti sredstvo politike v mednarodnih odnosih. Jugoslavija je zaradi takšnih nedovoljenih akcij prestala najtežje žrtve v interesu miru. Nihče ji ne sme zameriti, če jih v bodoče ne bo hotela več prenašati. Gnusni zločin v Marseju, naperjen proti kraljevini Jugoslaviji, naperjen proti mednarodnemu miru, je zadel naš narod v vzvišeni osebi njegovega najbolj priljubljenega in največjega vladarja. V svesti si svoje mednarodne dolžnosti in v želji, da ohrani mir, je kraljevina Jugoslavija vse storila in se obrnila na Svet Zveze narodov z dokumentirano tožbo, da se dožene odgovornost in dobe sankcije za ta mednarodni zločin. S pomočjo zaveznikov in prijateljev, ki so neomajno stali za njo, in po zaslugi vesti članov Zveze narodov in iz dolžnosti do miru in mednarodne morale, je Jugoslavija dobila od Sveta Zveze narodov sklep in obsodbo, ki je jasna in določna in ne dopušča dvoličnega tolmačenja. Učinkovita in lojalna izvedba tega sklepa je pogoj za ohranitev miru in dobrih odnosov med narodi. Marsejski zločin se mora popolnoma razčistiti, dograne odgovornosti morajo dobiti sankcije.

Za sporazum in sodelovanje

Gospodje poslanci! Iz spoštovanja resnice in trezno opaženih dejstev gleda kraljevska vlada brez samoprevare na stanje naših splošnih razmer in na potrebo notranje konsolidacije države. Prepričana, da slone temelji vsake dobre državne uprave na brezpogojni udanosti blaginji in napredku domovine, uverjena o potrebi neomejene in resnične službe kralju in narodu, bo kraljevska vlada v tem oziru prednjačila, prepričana, da bo deležna razumevanja in podpore vseh svojih sodržavljanov. V tej službi splošnim interesom bo kraljevska vlada sprejela sodelovanje tudi vseh tistih, ki jih bo vodil isti duh, neglede na to, na kateri strani so bili v naših prejšnjih političnih razprtijah.

Ustava kraljevine Jugoslavije daje potrebno možnost za čvrst razvoj nacionalnega in socialnega življenja našega naroda. Lojalno izvajanje in spoštovanje ustave bo omogočilo normalen političen razvoj v državi. Upošteva obstoječe zakone in pri najvestnejšem njihovem izvajanju bo kr. vlada posebno stremela po tem, da ne opusti ničesar, kar bi moglo olajšati in pospešiti narodno življenje v vseh njegovih oblikah.

Za dobro upravo

Ena izmed prvih nalog kr. vlade bo reorganizacija državne uprave, popolna organizacija banovin kot upravnih in samoupravnih edinic z izvedbo popolne dekoncentracije oblasti. Uprava mora biti cenena, enotna in napram narodu neposredna. V veri, da more samo popolna in od vseh spoštovana zakonitost biti edino merilo v občevarju med državljanji in predstavniki oblasti, bo posvetila kr. vlada največjo pozornost na strogo izvajanje zakonov napram vsem in vsakomur v popolni enakosti vseh državljanov in bo skrbela, da postane zakonitost ena izmed glavnih vrlin naše notranje politike. Kršitve zakonov ne bo trpela v nobenem primeru, pa najsi pride s katerekoli strani.

Skrb za kmete

Največjo pozornost bo posvetila kmetijstvu kot najštevilnejšemu in najvažnejšemu delu prebivalstva. Mi moramo povzdigniti našo vas, pomagati združništvu kot gospodarsko socialnim organizacijam in vsem združnim oblikam, kar bo eden izmed ciljev gospodarske politike kr. vlade. Upošteva, da izhaja gospodarska kriza pri nas v prvi vrsti iz krize kmetijstva, bo kr. vlada priskočila na pomoč predvsem kmetu in njegovemu gospodarstvu. Napredek kmetovalcev je pogoj za ohranitev in razvoj ostalih gospodarskih slojev: industrijske, delavce, trgovce in obrtnike, ki bo zanje kr. vlada poskrbela vse,

kar bo moglo izboljšati njihovo gospodarsko stanje.

Za znižanje davkov

Davčna obremenitev je dosegla svoj višek. Kr. vlada bo to dejstvo upoštevala in se pri tem trudila, da prepreči preveliko davčno obremenjenost s pravično razdelitvijo javnih dajatev in s tem, da spravi davčno obremenitev v sklad z davčnimi možnostmi državljanov. V doseg tega cilja na gospodarsko-finančnem polju bo kr. vlada iskala sodelovanje samih gospodarskih organizacij, zbornic, zvez in združnih ustanov, tako, da bodo ukrepi, ki jih bo treba storiti, z vseh strani proučeni in bodo kar najbolje dosegli svoj namen. V tem primeru bo imelo prebivalstvo občutek, da je tisto, kar se v teh vprašanjih stori, v resnici najboljše in kar moč smotreno.

To izjavo predsednika vlade, ki nam odpira popolnoma nove poglede v bodočnost, je sprejela zbornica na znanje z ogromnim odobravanjem.

Izjava ministra za kmetijstvo

Glasilno glavnega saveza srbskih kmečkih združenj je pa objavilo nekaj dni pred izjavo predsednika vlade zanimivo poročilo o poslednji seji glavnega odbora. Na seji je govoril tudi novi kmetijski minister dr. Dragutin Janković, ki je med drugim poudaril:

Mi moramo zagotoviti jugoslovanskemu kmetu vlogo, kakršna mu po njegovi moči pripada posebno v današnjih težkih časih. Sprejel sem ministrsko čast z občutki solidarnosti z vami in preko vas z vsem kmečkim narodom. Nobenemu stanu toliko ne dolgujemo kakor kmetu, tudi od nobenega stanu toliko ne zahtevamo kakor od njega.

Sedaj je napočil zgodovinski trenutek. Jugoslavija se je znašla na razpotju, enako tudi naš kmet. Če mu sedaj ne zagotovimo nove demokracije, ne bomo naši državi zagotovili bodočnosti. Danes je napočil trenutek, ko odpiramo vrata veliki kmečki politiki, da pridemo do režima, ki bo vodil zdravo politiko širokih kmečkih množic, ker nam je vsem znano iz preteklih vojn, da je bil kmet vedno najzanesljivejši čuvar države, kakor je v miru vselej največji izvor državne življenske sile.

Prepričan sem, da je imel g. Bogoljub Jevtič, ko je prevzel mandat za sestavo vlade, v mislih visoke cilje velike državne politike, ki naj se danes prične izvajati tako, kakor si jo je zamislil pokojni vladar. Globoko sem prepričan, da bo narod šel z nami, da bomo državo dovedli do take moči, kakor mu je prav sedaj potrebna.

Obe izjavi, izjava predsednika vlade Jevtiča in izjava ministra za kmetijstvo, pričata, da stojimo na pragu nove dobe. Politični temelji

državne uprave se sicer ne bodo izpremenili in bo ostalo edinstvo naroda in države prejkoslej glavna smernica vsega našega političnega dejanja in nehanja, toda smernice naše gospodarske politike se utegnejo v doglednem času popolnoma izpremeniti. To pa je za kmete poglavitno.

Mi smo že večkrat v svojih člankih opozarjali na nasprotstva v naši gospodarski politiki, ki so morala nastati vsled tega, ker so dosedanji odgovorni gospodarski činitelji vodili v pretežno agrarni (kmetijski) državi, kakor je naša, skoro izključno bančno-industrijsko politiko; takrat smo naglašali potrebo, da se mora voditi v agrarni državi agrarna, v industrijskih državah pa industrijska politika, če nočemo zabresti v nepremagljive gospodarske težave. Za ta naša blagohotna opozorila — pa tudi za opozorila drugih — se ni nihče hotel zmeniti, ampak je vse šlo dalje po stari, izvoženi gospodarski poti, dokler nismo »srečno« prišli v zagato, iz katere se bomo izvlekli le z naporom vseh svojih sil.

Novo gospodarstvo

Danes uvidevajo tudi nasprotniki agrarne in veliki zaščitniki industrijske politike, da so s tem, ker so pustili kmete gospodarsko propadati, sami žagali tisto vejo, na kateri so sami varno sedeli! Kolikor bolj so pametni ljudje — največ kmetje — opozarjali na to, da je n. pr. današnja carinska politika, ki daje samo industriji prekomerne dobičke, za kmete uničujoča, ker pri današnjih cenah kmetijskih pridelkov kmet ne more obnavljati niti najbolj potrebnega orodja, ker je zanj predrago, toliko manj uspeha so imeli pri ljudeh, ki so videli vso srečo in moč države samo v mastnih dividendah bank in v visokih dobičkih fabrikantov! Sedaj pa, ko kmet nima več denarja, tujina pa naših industrijskih izdelkov ne potrebuje, so se začele ljudem odpirati oči, komur pa se še niso odprle, temu jih bodo odprle mogoče zgoraj omenjene

izjave. Pogoj za novo kmet-gospodarsko (agrarno) politiko pa je, da bodo kmetje organizirani kot kmetje. Sedaj prave agrarne organizacije, ki bi obsegala res vse kmete, še nimamo; zaenkrat so najmočnejše kmetijske organizacije zadruga, ki jih predsednik vlade v svoji izjavi tudi izrečno imenuje. Kakor pa so zadruga res dobre in potrebne, moramo vendarle reči, da so samo zadruga še mnogo premalo! Treba bo iti polagoma še mnogo dalje — kakor so to storili n. pr. Čehi — dokler ne bo vse, kar je res kmetskega, tako organizirano, gospodarsko in politično, da se brez kmetov ali pa celo proti njim sploh ne bo dalo in moglo vladati! Za nas kmete pride boljša doba šele takrat, ko ne bo kmet več suženj kapitala, ampak ko bo kapital služil kmetu: samo trden in premožen kmet bo tudi kapital lahko množil, kolikor bo treba!

Praden pa bomo prišli tako daleč, bo treba zlasti pri nas v Sloveniji še ogromnega prevrata v vsem našem mišljenju — prevrata (ali preokreta), ki bo z vso staro šaro in navlako, ki smo jo prinesli še s seboj iz ranjke Avstrije kot nekak »podedovani greh«, temeljito pometeli! Predvsem bo treba zavreči enkrat za vselej tisto posebno za kmete kar prebedasto »liberalstvo« in »klerikalstvo«, ki je v dolgih desetletjih že sleherno vasico pri nas razdvojilo v dva nasprotna si tabora, ki se pobijata med seboj na življenje in smrt za prazen nič, namesto da bi kmeta podpiral in mu pomagal v njegovem boju za obstanek! In še marsikaj drugega bo treba zmetati na smetišče, preden bomo popolnoma pripravljeni na novo dobo in na ustvaritev novih življenskih pogojev, kakor nam jih narekujejo in zahtevajo nove razmere v novi državi!

Na kmetih samih pa je, da se nove miselnosti — kmetске miselnosti! — čim tesneje oklenejo in da na ta način tudi sami podpro delo mož, ki so si postavili za svoj cilj, da imej prvo in glavno besedo v agrarni državi — kmet.

Za red in zakonitost

Podlaga vsake organizirane družbe, od rodovine in občine do države, sta red in zakonitost. Kdo ustvarja in določa red in kdo daje postav — ali vladar, ali parlament, ali diktator — to je postranskega pomena: glavna stvar je, da sta red in zakonitost tu.

Postave pa izvršuje oblast, in kdor ima v rokah oblast ali »vlado«, ta je gospodar v organizaciji (tudi v državi).

Nekdaj so izvrševali razni oblastniki svojo oblast tako, da je bilo dobro le zanje ali za njihovo najbližjo okolico, vse drugo pa se je moralo njihovi volji slepo pokoriti. Moderna država pa takega enostranskega izrabljanja oblasti ne pozna več; v modernih, pravnih državah velja načelo, da smo pred postavo vsi enaki in da mora postava veljati za vse, ne pa samo za maloštevilne izvoljence.

Načelo, da morata tudi v naši državi vladati red in zakonitost, je krepko podčrtal tudi sedanjí predsednik vlade g. Jevtič. Na prvi pogled se zdi človeku sicer čudno, da predsednik vlade govori o redu in zakonitosti v državi, ker se zdi ta zahteva sama po sebi razumljiva; če pa je smatral predsednik vlade te besede za potrebne, je moral imeti za to posebno tehtne vzroke.

Mi vemo iz nedavne prošlosti še prav dobro, kdo je pri nas »gospodaril«, ko smo imeli še čisto »parlamentarni« režim. Takrat v resnici ni vladal »parlament«, ampak so vladale tiste stranke, ki so, ali same ali pa združene, imele v parlamentu večino! Taka večinska stranka (ali pa njih več), ki je dobila vsled svoje večine vso oblast v državi v svoje roke, pa navadno ni »vladala« tako, da bi bilo za vse državljane brez izjeme dobro in prav, ampak je vladala večinoma le v svojo lastno korist in v korist svojih pristašev! V deželah, kjer imajo visoko razvit

čut za parlamentarizem in pa odgovornost parlamenta napram državi kot celoti, vladajo tudi »stranke« tako, da je za celo državo prav; tako je n. pr. v Angliji. Pri nas pa — in tudi v večini evropskih držav — so »stranke«, če so prišle do oblasti, le prerade pozabljale, da morajo gledati na vso državo, ampak so se brigale le za sebe — kakor da je »stranka« že »država«! Iz te zmoti se je rodilo ogromno zlo in ta zmoti je tudi ves »parlamentarizem« in vso vero v »demokracijo« skoro po vsi Evropi ubila, ker »stranke« niso svoje oblasti in moči le izrabljale, ampak so jo prav pošteno zlorabljale!

»Stranka«, ki je prišla na oblast, je navadno skrbela najprej za svoje pristaše s tem, da jim je delila dobre javne službe. Ne sposobnost, ampak samo strankarska pripadnost je navadno odločevala pri zasedbi važnih in dobro plačanih mest! Prav takega merila so se razni strankarski oblastniki posluževali tudi pri oddaji dobav, pri podeljevanju koncesij itd. Glavna stvar je bila, da so bili zadovoljni »stranka« in strankarji — za red in za zakonitost se pa ni nihče zmenil! Trajno preziranje vsake zakonitosti (od vseh strank!) pa je v ljudstvu moralo ubiti vsak pravni čut, ki ga je počasi izpodrival grdi čut za — korupejlo!

To spoznanje je po našem mnenju dalo tudi predsedniku vlade povod, da je čuvanje reda in zakonitosti tako odločno naglasil v svoji izjavi. S temi besedami pa je ob enem tudi ostro obsodil vso ostudnost nekdanjih politično-strankarskih grehov in napak in zlorab, ki morajo prej ali slej iz našega pojmovanja razmerja »stranke« do države izginiti, če hočemo res še kedaj doživeti pravi parlamentarizem in pošteno demokracijo. Ta prepoved našega mišljenja bo trajal sicer dolgo, priti pa mora enkrat, če se hočemo prištevati med civilizirane narode!

Novo reforme predsednika Roosevelta

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je v svoji poslanici na parlament napovedal dalekosežne socialne reforme, ki bodo prav temeljito izpremenile stari gospodarski sistem v Ameriki, kjer doslej niso poznali nobene socialne zakonodaje, ampak je bil vsak človek v sreči in nesreči prepuščen samo samemu sebi. Po končani reformi bo tudi v Zedinjenih državah vsak človek obvarovan vsaj pred najhujšim, ker bo vsak imel zagotovljeno hrano in stanovanje.

Med drugim pravi predsednik Roosevelt v svoji poslanici sledeče:

»Vlada in zvezni kongres sta dobila od ameriškega naroda nalogo, naj odpravita stare neenakosti in odstranita stanje, v katerem so maloštevilni bogatini edini odločevali o zasebnih in javnih zadevah. Mi nočemo nobenega splošnega izenačevanja ali pa razdelitve narodnega premoženja vsem na enake dele. — Tudi mi priznavamo dejstvo, da morejo marsikateri zaradi svojih večjih sposobnosti več zaslužiti kakor drugi. Mi nočemo odrekati nikomur pravice do primernega zaslužka za pošteno delo, toda vsakdo ima pravico do socialne zaščite, in sicer ne samo zase, temveč tudi za svojo družino. Zato se morajo pred vsem bolje izkoriščati zemeljski zakladi za zagotovitev življenskega obstoja, nadalje se mora ustvariti varnost pred udarci usode ter omogočiti vsakomur dostojno stanovanje. Zaradi gospodarske krize prizadetim moramo preskrbeti dela. Nadalje je treba skrbeti za zavarovanje brezposelnih, za starostne rente, za zaščito otrok in mater, za bolnike in za dele nesposobne.

Moja trdna volja je, da mora zvezna vlada končati s podpiranjem 5 milijonov ljudi, ki so v seznamu zveznega socialnega skrbstva, z denarjem in drugimi sredstvi, ker izgubljajo na ta način miloščinarji spoštovanje pred samim seboj ter voljo do dela. Izmed 5 milijonov moramo 15 milijona ljudi, ki so jih prej oskrbovale občine, spraviti zopet v varstvo njihovih občin, v kolikor so za delo nesposobni. Občinam bo zvezna vlada pri tem pomagala v socialni zakonodaji. Za ostalih 35 milijona ljudi, ki so izgubili zaradi gospodarske krize svoje službe, mora zvezna vlada preskrbeti delo, in sicer konstruktivnega značaja, ki bi zaposlilo čim več ročnih delavcev ter bi čim prej tekmovalo s privatnimi podjetji. Odškodnina za to delo mora biti večja, kakor so bile dosedanje miloščine, vendar pa morajo biti mezde manjše kakor v zasebnih obratih, da ne bi ljudje opuščali zasebnih služb, kakor so jih v prejšnjem letu samo zaradi tega, da bi na stroške zvezne vlade dosegli višjo plačo.

Roosevelt je zagotovil, da ta veliki program ne bo ogrožal kredita Zedinjenih držav.

Pred vojaško diktaturo v Rusiji?

Angleški časopisi (ki pa večinoma sedanjemu režimu v Rusiji niso posebno naklonjeni), poročajo o vedno novih nemirih v Rusiji, ki so zavzeli baje že tak obseg, da se vlada pripravlja uvesti vojaško diktaturo, ki naj bi upornike s silo ukrotila. Isti časopisi objavljajo tudi imena raznih generalov, ki naj bi prevzeli vrhovno oblast.

Državni dolg Zed. držav

Te dni pričakujejo v Zedinjenih državah novo poslanico predsednika Roosevelta na parlament, v kateri bo pojasnil finančni položaj Zedinjenih držav. Rooseveltove gospodarske reforme so veljale namreč državo ogromne vsote, tako da znaša primanjkljaj za preteklo leto nad poldrugo milijardo dolarjev, ki jih bo treba kriti bržčas z novim posojilom. Celokupni državni dolg Zedinjenih držav pa znaša ogromno vsoto 28 in pol milijarde dolarjev.

Za neodvisen kmetijski dom

Kmetska misel pomeni idejo kmetijske narodne, kulturne in gospodarske moči. Kmet kot gospodar svojega posestva in doma obdeluje svojo grudo, jo čuva in brani; on je neizprosno borec za narodni jezik, za narodne običaje in pravice svoje zemlje. V kmetiskem domu vlada bratstvo in harmonična skupnost, poštenje in morala; zato je kmetijski dom rodbinska in narodna svetinja in osnovna enota narodnega in državnega življenja.

Da pa je mogoč napredek, je predvsem potrebno, da zavladajo v naših vaseh v podvojeni meri duh skupnosti in moči in da pride temeljna ideja kmetijskega doma — vera v bodočnost in kmetijske sloga — spet do popolnega izraza. Kmetijska misel je socialna, gospodarska in prosvetna misel; ona je ustvarjalna, napredna in miroljubna. Na domu mora imeti kmet vse pogoje za osebnostno, rodbinsko, pošteno in svobodno življenje in za družabni, gospodarski in kulturni napredek. V kmetiskem domu mora vladati občutek za človeške pravice, delo in poštenje pa sta podlaga za napredek in svobodo. To so osnove neodvisnega kmetijskega doma in te temelje mora tudi državna uprava upoštevati, t. j. vse misli in vsi ukrepi državnih in banovinskih odločujočih činiteljev morajo iti za tem, da je kmetu potrebno znesljivo življenje in da mu je dobro. Brez svobodnega (neodvisnega) kmetijskega doma ni prave agrarne države in kmetijskega pokreta; agrarna država je namreč skupnost svobodnih in urejenih kmetijskih domov. In šele

tedaj, ko je izvedena široka agrarna organizacija in je kmetijski dom resničen temelj vsakemu gospodarstvu in kulturnemu in političnemu napredku, je dana zdrava in granitna osnova za obrambo narodne svobode in državne neodvisnosti.

Da pa lahko kmet doseže vse te svoje cilje, se mora organizirati in vstopiti v zadrugo, ki daje edino možnost za vsestranski napredek in razvoj kmetijskega doma na podlagi sodobnega združnega zakona v skladu z današnjim mišljenjem in potrebami kmetijskega rodu. Zato je naš kmetijski pokret obenem tudi združni, t. j. socialni in gospodarski pokret. Skupna pomoč, varčnost in pravičnost so one osnovne misli, ki morajo vezati vse kmetijske domove v borbi za dosego vseh upravičenih zahtev; pri tem pa kmet ne sme pozabiti na ostale sloje, ki so z njim gospodarsko povezani in od njega odvisni; vsi skupaj morajo delati na ozdravitvi in ureditvi gospodarskega in socialnega življenja in eden ne sme drugega izkoriščati, temveč skladnost in požrtvovalnost morala zavladati pri vseh: privatni kapital mora biti v službi naroda in narodnega gospodarstva.

Če bomo imeli vse to pred očmi, potem so izpolnjene besede združnega voditelja, ruskega profesorja *To t o m i a n e a*, ki pravi: »Združništvo je svobodna zveza s spremeljivim sestavom članov in kapitala, ki ne gleda na dobiček, temveč le na zboljšanje gospodarskega stanja.« — J.

Koliko so kmetje plačali?

15. novembra preteklega leta je zapadel v plačilo prvi obrok kmetijskih dolgov po zakonu o zaščiti kmetov.

Iz nekaterih delov naše države so poročali, da so se dolžniki dobro odrezali. Pri nas pa je bilo s plačevanjem nekoliko težje.

Kakor poroča »Zveza slovenskih zadrug«, je slika približno taka:

»Od skupnega števila dolžnikov se je odzvalo opominom okoli 45% vseh dolžnikov, dočim je znašal vplačani znesek približno 25% vse dolžne vsote na 6% obrestih. Ta odstotek (25) pa upošteva samo plačila v gotovini, nič kompenzacij s hranilnimi knjižicami.

Nadaljnjih 30% od števila dolžnikov se ne zveni za plačila; ali zaradi tega, ker je njihov položaj brezupen, ali pa čakajo, da bo prišlo nekaj, kar jih bo rešilo vseh gospodarskih skrbi in ne bo treba plačevati dolgov. Ostalih 25% števila dolžnikov pa je sporočilo posojilnicam, da ne morejo plačati, ker nimajo niti za davke, niti za druge nujne življenske potrebe. Tako je vsaj 70% vseh dolžnikov pokazalo dobro voljo, čeprav se je velik del njih opravičil, ker ni zmožgel plačil.

Važno je nadalje ugotoviti, da so manjši dolžniki za vsote do 10.000 Din skoro v celoti poravnali svoje obveznosti, večji dolžniki pa so plačali včasih četrtino, včasih polovico itd. na račun svojih obrestnih obveznosti. Vse to kaže, da je kmet v stanju plačati komaj kakšna dva odstotka obresti na leto, pa še to pod pogojem, da se sedanje gospodarske razmere ne bi poslabšale.

Po poročilu »Združne zveze« v Ljubljani pa je položaj sledeč:

Poročalo je od 339 kreditnih zadrug 164 ali 48% vseh včlanjenih kreditnih zadrug. Predpis obresti je znašal pri teh zadrugah 10,148.205 dinarjev, torej za glavnico nad 169 milj. Din. Od omenjene vsote nekaj nad 10 milj. Din so plačali dolžniki 4,728.360 Din, torej 46%, dočim je znašal zaostanek 5,419.845 Din ali 54%. Dolžniki so plačali torej komaj polovico svojih obveznosti. Mnoge posojilnice poročajo, da so nekateri dolžniki plačevali s prepisi, odnosno s hranilni-

mi knjižicami svoje obresti. Zato tudi denarni zavodi niso prejeli v gotovini niti cele vsote. Kajti kmetijsko ljudstvo trpi na izrednem pomanjkanju gotovine, tako da si niti vlagatelj niti dolžnik ne moreta kupiti najbolj nujnih, pa tudi majhnih potrebščin. Ne moreta si kupiti obleke niti obutve, nimata nita za sol in petrolej. Oba trpita radi davkov in je veliko vprašanje, kako dobiti ali iztožiti obresti, ko so pa dražbe radi davkov že itak na dnevnem redu. Marsikje se upravam posojilnic ljudje smilijo in ne morejo biti trdosrčni, ko vendar vedo, da v velikem številu primerov ni prav gospodar, če ne more plačati.

Glavni problem našega kmeta so nizke cene njegovih pridelkov, pa še po teh nizkih cenah ne more vnovčiti svojih pridelkov. Les in živina nimata nobene cene. Na drugi strani je pa še vedno vse, kar kmet kupuje, predrago. To nam potrjuje tudi statistika po okrajih: kjer je lesna industrija in trgovina znatno zastopana, tam dosega odstotek plačil majhne zneske, v neki večji dolini n. pr. komaj 10%. Slabša so bila plačila na Notranjskem in Dolenjskem, kjer je poleg živine važen proizvod tudi les. Nekoliko boljše je bilo v drugih predelih Slovenije.

Manjši dolžniki so plačali odstotno več zapadlih obresti kot veliki dolžniki. Vse posojilnice so dostavile pred 15. novembrom zaščitenim dolžnikom opomine za plačilo 6% obresti.«

460.000 javnih uradnikov in upokojencev

Iz pregleda, ki ga je izdalo finančno ministrstvo o številu državnega in samoupravnega uradništva za 1934/35, je razvidno, da je na podlagi tekočega proračuna število državnega uradništva padlo na 205.119, dočim je 1933/34 znašalo 207.130, 1932/33 pa 197.000. Število uradnikov se je torej zmanjšalo za 2011. Število drž. uradnikov pri banovinah se je povečalo, padlo pa je število banovinskih uslužbencev. Število upokojencev je naraslo od 40.400 na 62.093, osebnih invalidov število je ostalo skoro neiz-

premenjeno: 17.593, dočim je število družinskih invalidov padlo od 53.192 na 51.787.

Novi so podatki o občinskem uradništvu in upokojencih. Teh je bilo v mestih 18.550 (75 mestnih občin), na deželi pa 47.674 uslužbencev in upokojencev (4318 vaških občin).

Osebnih izdatki znašajo po državnem proračunu 51429 milij., v banovinskih proračunih 195'07 milij. Din. Pri 75 mestnih občinah so znašali prejemki aktivnih in upokojenih uslužbencev 309'8 milij., pri kmetijskih občinah 251'5 milij. dinarjev.

Zanimiva je tale razpredelnica: osebni izdatki mestnih občin: Beograd 976 Din na 1 prebivalca, mesta Dravske banovine 248, Savske 156, Donavske 131, Moravske 115, Drinske 111, Primorske 92'50, Vrbaske 84, Zetske 93 in Vardarske 68 Din. Preračunjeni na 1 prebivalca pa so znašali osebni izdatki vaških občin v Donavski banovini 37'70, v Savski 23, Vardarski 21'20, Primorski 17'80, Zetski 17'40, Drinski 11'90, Vrbaski 9'50 in Dravski 8'60 Din.

Pogajanja med Francijo in Italijo

Ze dolgo napovedovana pogajanja med Francijo in Italijo o sporazumu med obema državama so se pričela takoj po novem letu, ko je prišel v Rim francoski minister za zunanje zadeve Laval. Pogajanja so trajala več dni, dokler se niso domenili o sledečih točkah, o katerih so sestavili posebne pogodbe.

Te so:

1. Pogodba, ki ugotavlja istovetnost v naziranjih obeh vlad glede najvažnejših problemov splošne politike.

2. Priporočilo Francije in Italije vsem sosedom Avstrije in nasledstvenim državam bivše avstroogrske monarhije, to je Nemčiji, Češkoslovaški, Madžarski, Jugoslaviji, Poljski in Rumuniji, naj sklenejo pogodbo o medsebojnem spoštovanju obstoječih državnih meja in o nevmešavanju v notranje zadeve druge države.

3. Pogodbo med Francijo in Italijo, po kateri se obvezujeta obe državi, da se bosta o vseh dogodkih, ki bi se pojavili in ki bi ogrozili neodvisnost Avstrije, medsebojno posvetovali o skupnih ukrepih.

4. Pogodbo o ureditvi kolonijalnih vprašanj med Francijo in Italijo.

Pogajanja med Francijo in Italijo pa se ne tičejo samo teh dveh držav, ampak tudi naše države in Male antante. Kakšni bodo ti dogovori, danes še ne moremo poročati, zarašamo pa se lahko mirno na našega ministra za zunanje zadeve g. Jevtiča, da bo s svojo znano odločnostjo branil naše koristi, kjer in če bo treba, z vso energijo.

Pameten ukrep

Kakor poročajo iz Novega Sada, so z novim letom likvidirali prejšnji kartel sladkornih tovarn, ostala pa je še »zveza« tovarn za sladkor, ki je sedaj sklenila, da bo cene za sladkor znatno znižala, baje celo na dva in pol dinarja za kilogram, kar se bo prav občutno poznalo v trgovini na drobno.

Sladkor je bil doslej pri nas silno drag zaradi visokega davka in pa zaradi pretirane cene blaga, ki so jo določale tovarne. Posledica previsoke cene je bil padec konzuma; tako da je država izgubila precej na trošarini, v fabrikah pa je ležal sladkor neprodan. Na drugi strani pa se je silno razpaslo tihotapstvo saharina.

Te razmere so postale sčasoma tako nevzdržne, da so fabrike same prišle na to, da morajo blago prodajati ceneje, če ga hočejo sploh kaj prodati. Posledica bo brez dvoma ta, da se bo potrošnja sladkorja dvignila, kar bo ugodno za ljudi, dobro pa bo tudi za fabrike in za državno blagajno.

Kmetska mladina

Naše mlado gibanje

Spodnji dopis je poslal uredništvu kmetski fant iz okolice Cerknškega jezera, član Društva kmetskih fantov in deklet; objavljamo ga v celoti.

Živimo v času razburkanega življenja, ko se večina bremen prevaljuje v najrazličnejših oblikah na nas, na kmeta, ki smo steber vsega življa. Dan za dnem pa čitamo tudi in slišimo o goljufijah, korupcijah, o zapravljanju našega, s krvavimi žulji pridobljenega premoženja. Sprašujemo se, kdaj bo tega krivičnega zla konec.

Ko se vračaš z dela ali od društvenega sestanka, si po bridkem delu in trpljenju zaželiš le malo sreče. Sam tavaš in ne veš, kaj bi. Zamisliš se in razmišljaš.

Ljudje smo in nismo prišli na svet samo zato, da pijemo in jemo, marveč da mislimo tudi o čem bolj vzvišenem, kar nam more dati prave in trajne sreče.

Mnogokrat čitamo o vzornih kmetskih državah kakor n. pr. o Danski, Švici itd. Čitamo in slišimo, kako je tam kmetijstvo vzorno, kako je tam kmetski stan organiziran in kako vplivno besedo ima. Pri tem nam prihaja na misel vprašanje, kdaj bo pri nas tako?

Dragi tovariši in tovarišice! Nam kmetski mladini je treba le volje, vztrajnosti in požrtvovalnosti. Mi bomo enkrat dobili v last zemljo svojih očetov, ki je posvečena s krvjo naših pradedov, s solzami in znojem. Kako so naši predniki ljubili svoj dom in svojo grudo! Naj tudi v nas klije ljubezen do rodne grude, do naše domovine. Zavedajmo pa se, da sedaj, ko smo v cvetu svoje mladosti, da se moramo učiti in izobraževati. Mladi kmetski rod mora biti dovolj izobražen in napreden v gospodarstvu, da bo mogel in znal z duhom časa korakati. Treba nam je kmetske zavesti, izobrazbe in strokovnega pouka, zakaj zmotna je misel, da se kmetu ni treba učiti. Kakor je treba obrtniku izobrazbe v njegovi stroki, tako je to potrebno tudi kmetskemu stanu. Kmetijske šole nam ni mogoče vsem obiskovati, zato pa ne smemo zametavati prilike, kjer se nam izobrazba nudi v kaki drugi obliki, kot so kmetijski tečaji, predavanja, kmetijske strokovne knjige in sploh samoizobrazba.

Potrebno je torej, da se izobražujemo in učimo. To je v največji meri možno v okviru Društev kmetskih fantov in deklet, v katerih dosežamo te cilje v slogi in tovarištvu. Da, sloga je nam potrebna. Kar so dosegli drugi narodi, so dosegli, ker so bili med seboj složni. Z veseljem delujmo v naših mladinskih organizacijah za preporod in povzdigo naših vasi, našega kmetskega stanu!

Odtegnimo se slabim družbam, pojdimo le v kmetske vrste! Fantje, ali hočemo biti res takšni? Ako se hočemo odtrgati vplivu nam kmetom nenaklonjene družbe, tedaj vsi v Društva kmetskih fantov in deklet! Mi hočemo poštenega veselja, dati razmaha svojim duševnim silam. Mi hočemo postati dobri možje, gospodarji, ki si bomo z izobrazbo in utrditvijo kmetske zavesti znali zboljšati našo kmetsko usodo in se v zasebnem in javnem življenju borili za pravico in poštenost.

Posebno pozivam v naše kmetsko-mladinske vrste, v Društva kmetskih fantov in deklet in kjer teh še ni, da jih ustanovijo, fante in dekleta na Notranjskem (Planina, Cerknica, Be-

gunje, Babino polje, Bevke, Prezid itd.) in vse ostale po naši banovini. Vzdrinite se, korajžno na noge, osnujte in organizirajte Društva kmetskih fantov in deklet!

★

Pododbor Zveze v Celju Prireditev I. prosvetno-organizatoričnega tečaja

Četudi je bil na razpolago razmeroma kratek čas za priprave, so se nekatera naša društva takoj odzvala in prišlo je lepo število udeležencev na I. prosvetno-organizatorični tečaj, ki se je vršil v dneh 3., 4. in 5. januarja t. l. na Rudarski šoli v Celju.

Tečaj je otvoril poslevodeči podpredsednik tov. Ivan Košan, ki je pozval udeležence — člane naših Društev kmetskih fantov in deklet, da naj z zanimanjem sledijo vsem predavanjam.

Omeniti moramo imena nekaterih predavateljev, ki so prav lepo znali podajati svoja izvajanja in to prav v smislu idej naših kmetsko-mladinskih organizacij. Tako so imeli svoja predavanja sledeči: France Hajnšek, Ivan Kronovšek, dr. Fischer (Drž. hig. zavod), ing. Petkovšek, Dolfe Schauer, dr. Belle, prof. Liška, Jernej Stante, dr. Rosina, Andrej Reya (sresko nač.) in prof. Franjo Baš.

Predavanja so bila predvsem organizacijska, idejna, kmetijska, državno vzgojna, kmetsko zgodovinska itd.

Tečajniki so si ogledali tudi tiskarno in zemljiško knjigo.

Ves tečaj se je vršil v znamenju društvene discipline, pravega tovarištva, in sicer pod vodstvom tajnika Pododbora tov. Turnšek Aleksandra, kateri je ob koncu tečajnikom razdelil potrdila o udeležbi in tečaj zaključil.

Celjski Pododbor je tako ponovno poudaril svojo delavnost in napredek pri vzgoji in izobrazbi članov Društev kmetskih fantov in deklet. Tečajniki so se po tridnevem temeljitem šolanju, kjer so si utrdili in pridobili svojo kmetsko miselnost, zopet vrnili na svoje domove, v svoje vasi, kjer čaka še skoro vsakega še nedovršena naloga!

★

Rogaška Slatina

Občinski odbor Slatina-okolica je odstopil tukajšnjemu pred pol leta ustanovljenemu Društvu kmetskih fantov in deklet častno nalogo, da ono zasadi lipo v spomin na našega blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja. S kakim globokim veseljem smo prevzeli to častno nalogo! Ekonom tovariš Novak je preskrbel in pripeljal lepo raščeno mlado lipo. Tovariš šol. upravitelj Verk je s preč. gosp. nadžupnikom določil pri cerkvi ob spomeniku v Svetovni vojni padlim vojakom najlepši prostor. S pomočjo šolarjev smo skopali jamo.

Dne 1. decembra po končani svečani maši so obkolili prostor okrog še ležeče lipe: Četa požarne brambe, vsi šolarji Sveto-Kriške in Slatinske šole, preč. duhovščina, zastopniki obeh občin in zdravilišča, ter par sto naših starejših in mlajših ljudi.

Ob spomeniku so zapeli pevec žalostinko »Oj Doberdob«. V tem nad vse gniljivem prizoru smo vzdignili in vsadili drevo.

V globoko zasnovanih govorih pa sta tovariša Perkovič in Verk raztolačila navzočnim pomen sajenja našega staroslovanskega drevesa, opisala življenje in trpljenje, trud in delo preminulega našega kralja. Navdušila sta navzočne, da ne obupamo, temveč se navzlic slabim časom strnemo in složno pomagamo do boljše skupne bodočnosti.

Skoro nobeno oko ni ostalo suho, spomin na to prekrasno spominsko svečanost pa v nas ne bo nikoli pozabljen, temveč bo združil vsa naša srca v eno samo mogočno misel in zavest: »Čuvajmo Jugoslavijo!« In v tej zavesti smo čutili, da smo si bližji drug drugemu, ter se z upom na lepšo bodočnost razšli.

Dobrunje

Društvo kmetskih fantov in deklet v Dobrunjah gostuje z Vombergarjevo igro »Vrnitev« v nedeljo dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne v društveni dvorani na Lavrici. Prijatelji kmetske mladine iskreno vabljeni!

Kapela p. Slatina Radenci

Dne 13. januarja t. l. po drugi maši ob enajsti uri se vrši ustanovni občni zbor Društva kmetskih fantov in deklet.

Voščila slovenski kmetski mladini

Svaz slovanske agrární mládeže v Prazi in Říšská jednota republikánského dorostu československého venkova v Prazi (matična organizacija čehoslovaške kmetske mladine) želita potom Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani vsej organizirani slovenski kmetski mladini uspeha polno leto 1935!

Šmartno ob Savi

Društvo kmetskih fantov in deklet je priredilo v četrtek dne 3. januarja zvečer pri tovarišu Ludviku Dolničarju v Hrastju predavanje »O kmetu, s posebnim ozirom na Društva kmetskih fantov in deklet«. Predaval je šolski upravitelj tovariš Ivan Stupica.

Frankolovo

Društvo kmetskih fantov in deklet je vpriporilo dne 6. januarja Vombergarjevo dramo »Vrnitev«. Posojilnična dvorana, kjer se je prireditev vršila, je bila dobro zasedena, igralci pa so se tudi zadovoljivo potrudili.

Vuzenica

V nedeljo dne 9. decembra smo imeli fantje in dekleta Vuzeniškega okoliša ustanovni sestanek, na katerem je kot zastopnik Zveze govoril tov. dr. Rosina o pomenu in ciljih Društva kmetskih fantov in deklet. — Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik: Mravljak Henrik, podpredsednica in tajnica: tov. Peruš Marija, blagajnik: tov. Mravljak Viktor, odborniki: tov. Plemen Lenart, Jeznik Gregor, Pokeršnik Tinka, Ferik Ferdinand, nadzorstvo: Grubelnik Marija in Gracej Anton.

Prosvetno-organizatorični tečaj v Eberhartu pri Bratislavi

V prosvetno organizatorični tečaj v Eberhartu pri Bratislavi, ki ga prireja od 12. t. m. do 16. februarja »Slobodné učenie sedliacke« v Bratislavi, pošlje Zveza kmetskih fantov in deklet tovariša Aleksandra Turnška iz St. Lovrenca v Sav. dolini in tovariša Alojzija Miklaveca iz Dobrunj pri Ljubljani. Imenovana odpotujeta te dni v Bratislavo.

Pišimo samo razglednice »Janžetov doma«!

Konzorcij, ki si je nadel nalogo, da zgradi na Kureščku smučarski dom, ki se bo imenoval v počastitev spomina pokojnega tovariša dr. Novaka »Janžetov dom«, je založil v korist akcije za gradnjo doma lične razglednice s sliko osnutka, kakršen bo dom. Poslužujmo se samo teh razglednic. V razprodajo jih bo prejelo vsako društvo in tovariš, ki želi tej akciji koristiti in se javi Zvezi.

KNJIGE KMETIJSKE MATICE so izšle. Večina poverjenikov jih je že dobila, ostali jih prejmejo v nekaj dneh. Ker je nekaj izvodov preostalo, naj si jih oni, ki so z naročilom začasnili, takoj naročijo. Ocenio knjig priobčimo v prihodnji številki. Za danes lahko rečemo samo to, da so knjige odlične in bodo prinesle v vsako kmetsko hišo poleg zdrave zabave predvsem koristno kmetijski pouk. Zato v vsako kmetsko hišo knjige Kmetijske Matice!

Pomilostitev

Vlada je izdala te dni sledeči odlok o pomilostitvah:

»V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, kraljevski namestniki na predlog ministra pravosodja in na podlagi čl. 30 ustave kraljevine Jugoslavije podeljujejo potom milosti amnestijo in pomilostitev v teh-le mejah:

1. Podeljujemo splošno amnestijo za tiskovne prestopke in kazniva dejanja, ki se kot taka kaznujejo po zakonu o tisku in ki so bila storjena do 1. januarja 1935 neglede na to, ali je obsodba izrečena ali ne, ali je izvršna (pravomočna) ali ne, oziroma ali se je začel kazenski postopek ali ne.

Izveti so prestopki, kaznivi po zakonu o zaščiti države, kakor tudi kazniva dejanja iz 12. poglavja kazenskega zakonika.

2. Podeljujemo splošno amnestijo za kazniva dejanja po zakonu o gozdovih od 21. decembra 1929, ki so storjena do 1. januarja 1935 v istih merah kakor pod 1.

Izveti so kazniva dejanja iz §§ 142, 143, 144, 146, 148 in 149 zakona o gozdovih od 21. decembra 1929.

3. Odpuščamo osebam, obsojenim od civilnih ali vojaških sodišč s kaznijo na prostosti, v kolikor ne traja delj kakor tri mesece, kakor tudi denarno kazen do 2000 Din, oziroma ostanek teh kazni.

Izveti so žalitve in klevete, ki se preganjajo samo na zasebno tožbo.

4. Odpuščamo osebam, obsojenim od civilnih ali vojaških sodišč na kazen na prostosti od treh do šest mesecev v celoti, oziroma še izvršni ostanek pod pogojem, da pomiloščene osebe v petih letih od tega ukaza ne zagreše kaznivega dejanja iz koristoljubja, kakor tudi ne kaznivega dejanja po zakonu o zaščiti države ali po poglavju XII. kazenskega zakonika. Izvzete so žalitve in klevete, ki se preganjajo samo na zasebno tožbo.

Prav tako se od amnestije pod 1. in 2. in pomiloščena pod 3. izvzamejo kazniva dejanja iz §§ 307, 308 in 309 kazenskega zakonika. Od amnestije pod 1. in 2. in pomilostitve pod 3. in 4. tega ukaza se izvzamejo te osebe:

a) Osebe, ki so obsojene po zakonu o zaščiti države ali po pogl. XII. kaz. zak.; b) osebe, ki so kot državni, samoupravni ali drugi javni organi obsojene zaradi sprejema podkupnine; c) osebe, ki so pobegnile v inozemstvo in se do dne razglasitve tega ukaza niso vrnile v državo; d) osebe, ki so obsojene poleg glavnih kazni tudi na stranske kazen izgube častnih pravic ali izgubo službe; e) osebe, ki so že od sodišč pogojno obsojene.

Določbe 3. in 4. tega ukaza veljajo samo za osebe, ki so zagrešile kaznivo dejanje do 1. januarja 1935.

Pri amnestiji pod 1. in 2. in pomilostitvi pod 3. in 4. ostanejo v vsakem primeru nedotaknjene pravice države in zasebnikov glede povračila škode.

Skrb za dobro seme

V s tisku pravilnika za uporabo denarnih sredstev banovinskega semenskega fonda je kraljevska banska uprava na osnovi § 27. zakona o banski upravi izdala pravilnik o priznavanju posevkov v Dravski banovini, ki je objavljen v »Službenem listu« od 5. januarja t. l.

Namen tega pravilnika je, ugotoviti semensko vrednost kmetijskih rastlin zaradi pridobivanja in razpečavanja izboljšane semena. Priznavanje posevkov se nanaša na vse njivske kulture kmetijskih rastlin in na zelenjadne rastline, ki se vzgajajo v njivski kulturi, z izključitvijo mešanice raznih zvrsti ali vrst, ki jih ni mogoče sortirati z navadnim čilnim strojem, ali pri katerih je nevarnost tuje oplodbe.

Za priznanje pridejo v poštev naslednje štiri skupine: 1. izvirne sorte, ki so proizvod smotrenega in sistematičnega oplemenjevanja in so bile vzgojene po preizkušanih semenogojstkih metodah, 2. prva razmnožitev priznanih izvirnih sort, za katere se da pismeno dokazati pokolenje, in ki so rasle v takih okoliščinah, da je izključeno pomešanje ali križanje z drugimi sortami, 3. druga taka razmnožitev, 4. domače (krajevne) sorte, ki se že od nekaj kultivirajo v stalnih okolišjih in se odlikujejo po izrazitih gospodarskih lastnostih ter so zaradi tega med dotičnim prebivalstvom zelo priljubljene in iskane.

Semenski posevki se priznavajo na osnovi ogleda na mestu samem in pregleda semena v laboratoriju. Kmetovalci, kmetijska podjetja in banovinski kmetijski zavodi, pri katerih se je eno in isto seme več let dobro obneslo, odnosno so posejali prvo in drugo razmnožitev izvirnega semena ter želijo prodajati pridelano seme kot izboljšano, morajo predlagati osrednji komisiji za semenogojstvo, da se jim seme prizna. V ta namen se morajo do 1. junija prijaviti pristojnemu sreskemu načelstvu s posebno prijavnico. Za priznanje izvirnosti (originalnosti) sorte je na temelju rodovniških podatkov in drugih dokazil podati točen opis sorte, vseh lastnosti in znakov ter dokazati značilne odlične lastnosti pridelane sorte, ki so zabeležene na podlagi večletnih eksaktnih poskusov. Za priznanje prve in druge razmnožitve izvirnih sort mora prijav-

ljenec pismeno dokazati, da je prijavljeni posevek v resnici potomstvo priznane izvirne sorte. Za priznanje domačih sort se upoštevajo le morfološko čiste lokalne sorte, za katere more prijavljenec dokazati na podlagi večletnih primerjalnih sortnih poskusov, da je prijavljena sorta z gospodarskega stališča boljša od drugih sort, ki se pridelujejo v tem kraju.

Pravilnik vsebuje nadalje določbe glede krajevnega ogleda posevka od krajevnih priznavalnih komisij, glede pregleda semena od strani državne kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani, in določbe glede potrdila o priznanju, ki ga izda osrednja komisija za semenogojstvo in velja pri izvirnih sortah tri leta, pri prvi in drugi razmnožitvi in pri domačih sortah pa le eno leto. Cene, ki jih bo plačevala kraljevska banska uprava za priznana domača seme, se določijo 10% višje, nego velja najvišja za dotično vrsto pridelka na ljubljanski efektivni borzi; cena priznanemu semenu druge razmnožitve je 10% večja nego cena priznanemu domačemu semenu, priznana seme prve razmnožitve za 15%, izvirno seme pa za 25% višje.

Komisija za priznavanje izvirnih sort je sestavljena od dveh odposlancev osrednje komisije za semenogojstvo, od katerih mora biti vsaj eden nezainteresiran strokovnjak specialist v semenogojstvu. Priznanje prve in druge razmnožitve izvede krajevna priznavalna komisija, ki jo tvorijo odposlanec osrednje komisije, pristojni sreski kmetijski referent in predsednik občine ali njegov zastopnik, ki pa mora biti član občinskega kmetijskega odbora.

Ta pravilnik sta odobrila notranji in kmetijski minister. Kraljevska banska uprava je že imenovala člane osrednje komisije za semenogojstvo, ki jo tvorijo gg. inž. Josip Zidanšek, načelnik kmetijskega odseka kraljevske banske uprave; Fran Trampuž, šef kmetijskega odseka; inž. Vinko Sadar, kmetijski svetnik; inž. Ivan Zaplotnik, višji kmetijski pristav pri kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani; inž. Fran Mikuž, upravnik banovinske kmetijske šole Rakičan; in inž. Bogdan Ferlinč, ravnatelj Kmetijske družbe.

Nekaj za gospodinje

Slanik je tudi v naših krajih dobro znana riba, čeprav ne živi v naših vodah. Slanike uvažajo v naše kraje iz severnih dežel, navadno osoljene, pa tudi prekajene. Zaradi svoje nizke cene je slanik v severnih krajih, zlasti v severni Nemčiji prava ljudska hrana, pri nas ga pa radi uživajo ljudje, da si z njim delajo žejno, ali pa, da si z njim zdravijo znanega »mačkac«.

Slanike pa lahko pripraviš tudi tako, da si z njim ne vzbujáš nobene žeje, pač pa je dobro pripravljen slanik prav okusen prigrizek, ki tudi ni predrag.

1. Položi slanika za nekaj ur v hladno vodo, da se da koža lepo odstraniti. Nato poberi iz ribe vse meso, zlasti hrbtno, in položi čisto meso v primerno globoko posodo (v skledo ali pa v kozico). Potem drobno nareži nekaj kislih kumaric, čebule, peteršilja, prideni nekaj zrn popra, nekaj lovorike, ne prehudega jesiha in precej olja. Vse te začimbe dobro pomešaj in polij z mešanico slanikovo meso.

2. Več slanikov — po potrebi — pusti ležati cel dan v mešanici pol mleka — pol vode. Nato slanike očisti kosti, meso pa drobno sesekljaj. Sesekljano meso polij z oljem (precej!), dodeni nekaj gorčice, nekaj citronovega soka in par zrn popra. To mešanico polagaj na narezane koščke kruha na kupčke, na vsak kupček pa natri nekaj trdo kuhanega in sesekljanega rumenjaka in peteršilja.

Priprosti krompirjevi emoki. Za 4 osebe zadostuje 6 srednjedelih krompirjev. Te skuhaj v oblicah, kuhane olup in zmečkaj (prelači skozi sito). Dodeni 1 jajce in toliko moke, da postane testo mehko. Testo razvaljaj za prst na debelo.

Istočasno zarumeni nekaj čebule in drobtinice na masti, namaži testo in ga zvij kakor potico. Potem reži od zvitega testa primerne koščke, jih otisni ob straneh in jih skuhaj. Kuhane crčke dobro zabeli.

Kmetijski filmi v kranjskem srezu

V teku meseca januarja in februarja se bo predaval v kranjskem srezu na več krajih zanimiv in poučen kmetijski film, in sicer dne 12. januarja ob 6. uri zvečer v gasilnem domu v Zabnici, dne 13. januarja ob 7. uri zjutraj v Krekovem domu v Selcih nad Škofjo Loko, isti dan 13. januarja ob 3. uri pop. v Sokolekem domu v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Nadalje 19. januarja ob 6. uri zvečer v narodni šoli v Olševku, 20. januarja ob 7. uri zjutraj v prosvetnem domu v Senčurju, isti dan 20. januarja ob 3. uri pop. v ljudskem domu v Cerkljah in 18. februarja ob 10.30 dop. v Kranju v kinu Talija.

Kmetijski film bo izredno poučen, zato se vabijo merodajni činitelji prizadetih okolišev, da pridejo z odraslo šolsko mladino pod nadzorstvom.

Katera je prava?

Kdor se oženi iz ljubezni, vzame ženo, kdor stori to zaradi denarja, gospodarico, in kdor zaradi družabnega položaja, damo.

Zena te ljubi, gospodarica spoštuje, dama trpi.

Zeno imaš zase, gospodarico za svojo hišo, damo za družbo in svet.

Zena bo s teboj soglašala, gospodarica te bo vladala, dama te bo nadzorovala.

Tvoja žena bo skrbela za tvoje gospodinjstvo, gospodarica za tvojo hišo, dama za tvojo zunanost.

Ce si bolan, ti bo tvoja žena stregla, tvoja gospodarica te bo obiskala in tvoja dama se bo izvestila o tvojem zdravju.

Tvoja žena bo s teboj delila tvojo žalost, gospodarica tvoj denar, dama tvoje dolgove.

Ce umrješ, bo tvoja žena jokala, tvoja gospodarica te obžalovala, tvoja dama oblekla žalno obleko.

Katero si izbereš?

Po svetu

*

Najvišje plače v Franciji imajo po podatkih francoskega finančnega ministra sledeči gospodje: predsednik republike ima 1 milijon in 800 tisoč frankov letno, predsednik vlade in drugi ministri imajo po 180.000 frankov, državni podtajniki imajo po 75.000 frankov, aktivni generali pa 70—80 tisoč, najvišji državni tožilec pa ima 120.000 frankov. Tajni fondi pa, s katerimi razpolaga vlada, znašajo na leto 65 milijonov frankov.

Cena kruha v Franciji že 135 let ni bila tako nizka kakor je sedaj.

Mussolinijev sin si je te dni pri neki smučarski prireditvi zlomil nogo.

Velika železniška nesreča v Rusiji se je dogodila v ponedeljek 200 kilometrov daleč od Leningrada na progi Leningrad—Moskva. Trčila sta dva brzovlaka, ki sta popolnoma razdejana. Veliko število potnikov je mrtvih.

Letalo za navpični polet izdeluje sedaj neka velika angleška tvornica. Novo letalo se bo lahko dvigalo na vsakem mestu brez zaleta po ravnini v zrak.

Hud potres so čutili te dni v Bolgariji. Potresni sunki so se večkrat ponavljali, vendar pa škode ni napravilo nikjer.

Velike pomilostitev pripravljajo v Bolgariji za pravoslavni božič.

3 kilograme težko kepo zlata so našli v Alhovu v Rusiji. Dragoceno kepo bodo izročili muzeju.

Velik parnik se je potopil v pristanišču v Newyorku. V ponesrečeni parnik je trčila druga ladja s tako silo, da se je parnik pogreznil v 10 minutah. Utonilo pa je le 5 potnikov.

Za družine z več otroci bo zgradila mestna občina Lipsko v Nemčiji 1000 novih stanovanj, ki jih bo oddajala po nizki ceni 40 mark mesečno v najem.

Sejmi

14. januarja: v Sv. Filipu pri Veračah.

15. januarja: v Ptuju, Dol. Lendavi.

17. januarja: v Kardiji, Kostanjevici, Kotredežu, Železnikih, na Uncu, Brezovici, v Cerkljah, Dobropolju, Petrovčah, Slov. Bistrici, Kapeli pri Brežicah, Turnišču.

Radio

od 13. do 20. januarja 1935.

Nedelja, dne 13. januarja: 7.30: Pomen in potreba kmet. knjigovodstva (Jamnik Alojz) — 9.00: Versko predavanje (p. dr. Guido Rant) —

10.00: Javna higiena (Zajc-Boškovičeva) — 10.20: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 21.50: Šramel kvartet »Erika«, vmes klavirska harmonika Pešl in plošče.

Ponedeljek, dne 14. januarja: 18.00: Spomini s poti (Maša Slavčeva).

Torek, dne 15. januarja: 11.00: Šolska ura: Na meji večnega ledu (dr. O. Reya) — 18.20: Nevesta-bodoča gospodinja (ga. Vika Kraigherjeva) — 21.50: Citre solo, g. Mezgolits.

Sreda, dne 16. januarja: 21.30: Fantje na vasi.

Petek, dne 18. januarja: 18.00: O verstvih (Franc Terseglav) — 20.45: Slovenske narodne z orkestrom, pojo: gdč. Zupanova in gg. Banovec in Jug.

Sobota, dne 19. januarja: 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Valute

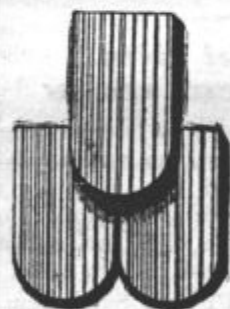
1 ameriški dolar	Din 33'90
1 nemška marka	Din 13'70
1 švicarski frank	Din 11'10
1 angleški funt	Din 167'—
1 francoski frank	Din 2'25
1 češkoslovaška krona	Din 1'42
1 italijanska lira	Din 2'92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28½% na lino »prima«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8'20 dinarjev.

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetsem listu“! — Cena malim oglasom je samo 1 dinar za besedo.

Cepko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

„EKONOM“ LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Denar

naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

— V LJUBLJANI —

Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telefon št. 28-47 // Rač. poš. hran. št. 14.257

Brzjavljavi: „KmetSKI dom“

Žiro račun: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštno položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso brez prekinjenja obrestovanja. // **POSODILA** daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. // **OSKRBUJE:** Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. **PRESKRBUJE:** Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. // **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½ in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000⁻

Rezerve: Din 1.300.000⁻